

Grauwe Gans steeds meer in ons straatbeeld

Ongeveer een jaar geleden schreef ik op deze plek over de Grauwe Gans die het van Rode Lijst-soort tot straatschoffie had geschopt (Sovon-Nieuws 24 (4): 16). De vraag was toen of de soort al in meer steden broedde dan in de voor 2011 beschreven vijf steden. De oproep leverde een aantal liefhebbers voor het tellen van de stad op. Diehards die ook voor hun stad wel eens wilden weten hoe groot het aantal broedende ganzen nu eigenlijk was.

Gegevens uit twintig bebouwde kommen
Opmerkelijkste uitkomst van de oproep is dat er vooral in het oosten, zuiden en midden van het land grote aantallen Grauwe Ganzen in stedelijk gebied broeden. Het gaat dan om parken, waterrijke wijken en sloten met rietkragen in allerlei soorten wijken. In het westen wordt vooral in sommige grotere parken volop gebroed, terwijl in het noorden eigenlijk nog geen broedende Grauwe Ganzen in stedelijk gebied worden aangetroffen. In 2011 werd een extra aantal bebouwde kommen geteld, in totaal 20 plaatsen. Alle geschikte broedplekken voor ganzen werden per fiets bezocht. Hierbij kregen waterrijke parken en woonwijken de grootste aandacht, maar ook alle andere waterpartijen (vijvers, grachten) met aangrenzend grazige parkjes of plekken met struiken werden onderzocht. Genoteerd werd het aantal aanwezige paren per ganzensoort en, indien van toepassing, of er al een nest of jongen aanwezig waren. Hier worden alleen de Grauwe Ganzen in meer detail besproken, maar ook Nijlganzen, Canadese Ganzen en Soepganzen werden in de meeste steden in groter of kleiner aantal aangetroffen.

Grauwe Ganzen in detail

In totaal werden 1731 paren van de Grauwe Gans geteld (tabel 1). Dat deze soort in stedelijk gebied nu veruit de algemeenste ganzensoort is mag blijken uit een vergelijking met de totalen van Canadese Gans (60 paar) en Brandgans (57 paar) in dezelfde bebouwde kommen. Een soort die niet in alle getelde gebieden werd meegenomen was de Nijlgans, maar desondanks was deze soort tweede in aantal met 157 getelde paren.

Niet geheel tegen onze verwachting bleek Arnhem wat betreft aanwezigheid van Grauwe Ganzen opnieuw de kroon te spannen. In deze stad werden alleen de binnendijkse gedeelten geteld, de uiterwaarden langs de Nederrijn met onder meer Meinerswijk werden buiten beschouwing gelaten. Collega's Vincent de Boer, Loes van den Bremer, Marc van Roomen en Rob Vogel telden dit jaar 749 paren in de parken en waterrijke wijken, bijna 100 meer dan in

2011. De grootste aantallen waren aanwezig in en rond het Immerloopark (140 paar), in het Sonsbeekpark (103 paar), rond het verkeersplein Velperbroek (58 paar) en langs de Huissensedijk tussen de woonwijken Vredenburg en Rijkerswoerd (114 paar).

Qua aantal territoriale paren binnen de in beide jaren getelde bebouwde kommen valt Zutphen op. Hier nam het aantal getelde paren af! In 2011 werden 211 paar geteld, nu waren dat nog 'slechts' 159. Opnieuw zaten de grootste aantallen in het Westerpark: 57 paar terwijl daar vorig jaar nog ±100 paar zaten. De volgende plaats met grotere aantallen binnen onze inventarisatie is Beuningen. In 2011 werden 158 paren Grauwe Gans aangetroffen. In 2012 lag het aantal met 130 paar hier iets onder. Het is onduidelijk of er echt minder paren zaten, omdat een gedeelte van de vogels zich erg goed verborg tussen dichte vegetatie in een deel van het potentiële broedgebied. Op het industrieterrein, van oudsher de plek voor broedende Grauwe Ganzen in de gemeente, zaten nu 97 paar.

In Nijmegen trad ten opzichte van 2011 een duidelijke groei op. De wijken in vooral het zuidwesten van de stad zijn vermoedelijk pas in 2009 ontdekt als potentiële broedplek. In 2011 zaten hier 45 broedparen, in 2012 was dat gestegen tot 62. In 2012 werden ook voor het eerst wijken en dorpen aan de noordkant van de Waal geïnventariseerd. In Lent (Waalprong) leverde dit 33 paar op en in Bommel en Gendt resp. 78 en 30. Deze nieuwe wijken kenmerken zich door grote waterpartijen en lijken ideaal voor een verdere toename van de populatie.

In Roermond werden door Rob Voesten en Jeroen Nagtegaal alle parken afgereden op zoek naar geringde vogels. Hierbij telden ze ook alle aanwezige paren Grauwe Gans. Dat waren er met 95 paar meer dan de 57 die in 2011 werden gevonden. Een goede nieuwkomer in ons rijtje getelde bebouwde kommen is Zoetermeer. Hier werden 221 paar aangetroffen in ongeveer de helft van de bebouwde kom. Het totaal aantal is ongetwijfeld hoger. Een groot deel van de paren, 125 paar, zat hier in één park.

De Grauwe Gans blijkt dus is grote delen van ons land in stedelijk gebied te broeden. Dit komt ook goed tot uiting in de gegevens van MUS. De Mus-index geeft aan dat de soort het hier de laatste jaren erg goed doet (zie Sovon-Nieuws 25 (3): 15).

Standvogels?

Wie denkt dat stadsganzen echte tamme ganzen en een groot deel van het jaar in of om de stad aanwezig zijn heeft het mis. Een in het Sonsbeekpark in Arnhem geringde vogel zat in de winter 2011/12 in het noorden van Spanje en een vogel uit Roermond verbleef de winter 2012/13 in de Camargue.

Tel ganzen in de stad!

Om de ontwikkelingen op de voet te kunnen blijven volgen willen we doorgaan met de in 2011 en 2012 gestarte tellingen. In principe kan iedereen die een Grauwe Gans kan herkennen meedoen. Wat heb je daarvoor nodig? 1. een fiets, 2. ca. 1 dag tijd en 3. een kaart + opschrijfboekje. En die kaart kun je ook nog van ons krijgen. Wie zin heeft om mee te doen kan zich per mail aanmelden bij de auteur (berend.voslamber@sovon.nl).

● Berend Voslamber

Tabel 1. Territoriale paren Grauwe Gans 2012 in verschillende steden in Nederland (tussen haakjes 2011 indien bekend).

Arnhem	749	⋮	(658)
Bommel-Gendt	108	⋮	
Beuningen	130	⋮	(158)
Dordrecht	3	⋮	
Geleen	0	⋮	
Gouda	44	⋮	
Groningen	0	⋮	
Haren	0	⋮	
Heerenveen	6	⋮	
Heerlen (parken)	1	⋮	
Maastricht	0	⋮	
Nieuwegein	34	⋮	
Nijmegen/Lent.	95	⋮	(45)
Roermond	95	⋮	(57)
Sint Odiliënberg	13	⋮	
Sittard	3	⋮	
Tiel	68	⋮	
Wageningen	2	⋮	
Zoetermeer	221	⋮	
Zutphen	159	⋮	(211)